

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

381.6

Hely

Idő

"1918"

Személy

Helyszám

Szerző: *CS. Z.*Cím: *Hatástalan marad a küzdelem az árdrágítók ellen*Forrás: *Magyarország**Bp.**1918. IX. 29.*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hatástalan marad a küzdelem az árdrágítók ellen

(Saját tudósítónktól.) A „Magyarország” is hírt adott róla, hogy a kormány az árdrágítási ügyekben, amelyet eddig kihágásként kezelt és tárgyalt a rendőrség, új törvényjavaslatot tervez, amely vétség, vagy az eset súlyosságához képest büntetléssel minősíti az árdrágítást és ezután nem a közigazgatás, hanem a büntető igazságszolgáltatás rendes szervei, a polgári bíróságok fognak benne ítélkezni. Amennyire üdvös ez a terv, éppen annyira el is késett. A háboru ötödik évét taposunk ma már, a drágaság éppen az árdrágítások megtorlásának rendkívül enyhe és így célt tévesztett rendszere folytán a szertelenség fokozódott és a háborus inség tetőfokát érte el abban a társadalomban, amelyet szegényre vetkőztetett, koldusbotra juttatott a konjunktúra feketelelkű kiaknázóinak szemérmellenül éhes kapzsisága, olthatatlan pénzszomja és kielégíthetetlen nyereségvágya.

Vigan ül és fizet az árdrágító

A 3678. számú kormányrendeletben megszabott maximális hathónapi elzárás és két-ézer korona pénzbüntetés ma már nincs visszariasztó hatással egyetlen árdrágítóra sem. Nincs először azért, mert az elzárásra szabott maximumot a rendőri büntetőbíróságok csak a legtrifkább esetben alkalmazzák. Az elzárással való büntetés az esetek hetven-nyolcvan százalékában legfeljebb 3-15 napig terjed, a mely időt könnyű szívvel tölti el a toloncházban az árdrágító, aki ott magát saját költségén élelmezheti (van miből), s aki ma már egyszerűen egy kis kényeszerű szobafogságnak tekintti az áristomot. De nincs azután visszariasztó hatása a bármennyire súlyos pénzbírságnak sem, hiszen az az árdrágító, aki a

publikum nehezen összekuporgatott garasain, verejtékes munkával szerzett pénzén százezreket, sőt milliókat harcsolt össze, azt a pár ezer koronát meg sem érzi. És végül nincs visszariasztó hatása semmiféle büntetésnek ma azért, mert az árdrágítók litértjett hada, a mely négy esztendőn keresztül szipolyozta, a nélkülözök társadalmát, ma, amikor az ellátás nem stórványos, hanem tömeges jelenség, egyáltalában nem fogja fel tragikusán az ítéletet, nem látja diffamálónak, hiszen az árdrágító hiének valamennyien osztotnak ebben a sorsban.

Csak a kipellengérezésnek van hatása

A sikkasztót, akit nyomora hajszol a bünbe, megveti az egész társadalom, a háborus csalót azonban csak a kiuzsorázott fogyasztók vetik meg, akiknek véleményével ma édes-keveset törődik az a garázda üzérhad, amely ezeknek a fogyasztóknak a nyakán ül már esztendők óta. A toloncház, vagy a pénzbírság csak az árdrágító üzleti kalkulációjában szerepel, de lelkiismeretében (ha erről egyáltalán lehet náluk beszélni) nem. Az egyetlen amitől még félnek, a kipellengérezés, ügyük nyilvánosságra jutása, de ma, amikor az elsőfoku ítéleteket maguk a rendőri büntető bíróságok sem közlik (igaz, hogy felsőbb utasítás folytán) a sajtóval, ettől a kipellengérezéstől sem kell tartaniok. S a helyzet az, hogy a közönség egy árdrágító szelthamosságairól, vagy ellitéléséről csupán véletlen folytán értesülhet. Érthető, ha a kormány most nagyobb erélyvel és nagyobb szigorv akar hozzáfogni a megtorláshoz, de miért ilyen későn? A késedelem, éreztük ezt eddigis, mindig megbosszulta magát.

Több hír!

Ma az ország minden részében az árdrágítók szervei felett ítélkeznek az amugy is tulterhelt rendőri büntetőbíróságok, amelyeknek csaknem minden erejét és idejét felemésztik az

árdrágítók ügyében tartott tárgyalások. Hiszen csupán Budapesten körülbelül negyven rendőrtisztviselő foglalkozik kizárólag ezekkel az ügyekkel. A kormány most a rendes bíróságóra akarja átruházni ezt a teendőt. De kérjük, honnan vesz kellő számú bírá? Hiszen a bíróságok a mai létszám mellett is tul vannak terhelve munkával, hogyan jusson hát idejük ennek az új horribilis és fontos munkakörnek ellátására? Az eredmény, ha a kormány nem gondoskodik jóelőre kellő mértékű létszámemelésről, előreláthatólag kudarc. Az akták, amelyek eddig is hónapokon, sőt néha éveken keresztül heverték elintézetlenül a rendőri hatóságok asztalain, az új rendszer mellett még tovább fogna elintézetlenül heverni a bírósági aktacsomók között és el lehetünk rá készülvé, hogy egy csomó ügy elévül, mielőtt tárgyalására sor kerülhetne. Nem ismerjük még a törvényjavaslat tervezetét, s így nem akarunk jóslásokba bocsátkozni, de szakemberek, akiknek véleményében nyugodtan megbizhatunk, semmi javulást nem várnak az új rendszertől.

Egy szakvélemény

Illek Aladár kapitány, aki a főkapitányságon a kihágási ügyeket másodfokon elbírálja, s így egyik legalaposabb ismerője a kérdésnek, a következőket mondotta munkatársunknak az új rendszerről:

— A bíróság a mai létszám mellett nem fogja győzni az új eljárással kapcsolatos teendők elátását s az, minthogy ez a létszám véleményem szerint, belátható időn belül nem szaporítható, még késedelmesebb lesz, mint most. Már ma is az a helyzet, hogy örülnünk kell, ha egy-egy árdrágítási ügy két-három hónap alatt jogerős elítélést nyer, bár elég gyakran van rá eset, hogy tíz-tizenkét hónapig tart, amíg ez a jogerő bekövetkezik. Elképzelhető milyen lesz a helyzet akkor, ha az amugy is tulterhelt bíróságok teendőjét még

az árdrágítási ügyekben való itélkezéssel szaporítják. Nem csodálnám, ha az akták az elévülés határidejéig feküdnének elintézetlenül a bíró asztalán.

Nagy javulást jelentene azonban az, hogy az árdrágítási ügyekben a kormány javaslata korlátozná a fellebbezés jogát és a kétfoku fellebbezés helyett azt csak egy fokon tételvé. Ez mindenestre gyorsítaná az eljárást, a jogszolgáltatás biztonságának sem válnék hátrányára, hiszen az árdrágítási ügyek rendszerint nem komplikálódnak bonyolultabb jogi kérdésekkel és kivéve az intellektuális csalás eseteit, a tényállás könnyen megállapítható bennük. Nincs szükség tehát olyan fellebviteli fórumokra, amelyek az alsófokon itélkező hatóságok jogi tévedéseit korrigálnák.

Ami a büntetések szigorítását illeti, azt mindnyájan csak helyeselhetjük és bizonyos, hogy a bíróságok ítéletei e tekintetben precízebbek lesznek, mint a közigazgatási hatóságoké. A bíró a praxisban kifejtett judiciumánál fogva mindig tudni fogja mérlegelni azt, mely büntetés sújtja legérzékenyebben az árdrágítót s valószínű, hogy az iparüzési engedély megvónása, amelyet a rendőri bírák csak az utóbbi időben kezdtek alkalmazni s amelyet a katoná-árdrágítók felett itélkező katonai hatóságok csak ritka esetben mondtak ki, ezentul sűrűbben fog szerepelni a büntetésnek között.

Az eljárás gyorsulásában azonban nem hiszek. Hiszen a rendőrségen kívül, amely ezután is lefolytatja a nyomozást, több olyan hatóságnak lesz szerepe ezután, amelyekre az eljárás mai formájában szükség nem volt. Az ügyész, a vizsgálóbíró, a vádtanács mind olyan szervek, amelyeknél az akta bizonyos időt eltölt, még a gyorsított eljárás esetén is. Amíg ezeket a fórumokat az ügy megfutja, az időbe kerül.

Ime a szakvélemény, amely cseppet sem nyújt biztatást arra, hogy az új rendszer sikerre fog vezetni. Egy bizonyos: bármilyen hatóság itélkezik az árdrágítási ügyekben, sohasem lehet elég kárlelhetetlen, elég szigorú. A Magyarország és Ausztria központi ár vizsgáló bizottságának tegnapi közös tanácskozásán Fries báró, az osztrák bizottság elnöke azt javasolta, minősítsék az árdrágítást hazaárulásnak és mint ilyet büntessék. Mit szóljunk tehát a mai állapotokhoz, amikor az árdrágítási ügyeknek csupán 30 százaléka kerül fellebbezés alá, vagyis az ítéletek hetven százaléka olyan enyhe, hogy abban első szóra megnyugszik az elítélt? A hozandó új törvénynek olyannak kell hát lennie, amely sem az eljárás szigorúsága, sem annak gyors lefolytatása szempontjából nem hagy kívánni valót hátra.